

Kjære president

En ser i din leder i Tidende nr. 7 at du ønsker mer offentlig finansiering av tannhelsetjenester velkommen og mener dette er til beste for befolkningen.

Dette dreier seg om komplekse endringer med store konsekvenser på mange nivå. Mange av disse er ikke, eller er i liten grad, blitt belyst i våre hovedfora.

Penger fra det offentlige til den private tannhelsetjenesten kan umiddelbart synes positivt for vår bransje, men vi bør lære av hva parallelle tiltak i sammenlignbare bransjer (legene) har medført, og være klar over hvilke grunnleggende endringer dette medfører administrativt og økonomisk for oss og samfunnet for øvrig. De endringer vi allerede har møtt, og de signaler vi får om veien videre, gir oss klare indikasjoner på hva vi har i vente. Det er også temmelig klart at det er ønske om mer makt, styring og kontroll som er de drivende krefter for de foreslåtte endringer fremfor ønske om reduserte kostnader for pasientene.

Denne kontrollen vil for tannhelsebransjen kunne innebære:

- Etableringskontroll
- Pristak på våre tjenester
- Krav til tannleger i privatpraksis om å delta i offentlige oppgaver

Vi har en meget nær parallell i legenes historie de siste årene. Fastlegeordningen ble vedtatt med omtrent 30 prosent tilslutning av legene (resten «sov i timen»?). Løkkemidlet var faste tilskudd enten pasienten kom eller ikke og samtidig en betydelig oppgradering av praksisens takstverdi. Pliktene var inntil 20 prosent offentlig arbeide og initialt var kriteriene relativt liberale. Nær 100 prosent av Norges leger gikk inn i fastlegeordningen. Etter hvert som reguleringsmekanismene ble strammet inn har legenes frihet blitt gradvis begrenset. Det siste er at departementet planlegger begrensninger av pasientantallet til hver lege, hvilket for mange leger dreier seg

om en halvering av pasientporteføljen og derved en mulig halvering av omsetningen i en legepraksis.

Offentlige tilskudd kan virke personlig fristende, men en skal være klar over at ved en eventuell tvist mot NAV/staten står en overfor en motpart med begrenset faglig innsikt, begrenset empati, ubegrensede økonomiske ressurser, ubegrenset maktvilje, og som besitter en juridisk joker; regjeringsadvokaten, som står over statsadvokater og politimyndighet, og som kan kjøre saker hinsides rimelige grenser for hva samfunnet ellers opplever. Vær klar over at du ved tvist står helt alene. Du har intet hjelpeapparat i ryggen som har motpartens overlegne styrke og kolleger er ofte redde for å trekkes inn i tvistesaker mot staten.

Er det dette vi tannleger vil ha?

Hvis ikke stiller jeg meg undrende til hvor passiv vår forening er med å bringe våre ønsker frem på den politiske arena. Når presidenten skriver: «NTF har derfor tatt mål av seg til fortsatt å stå i stavnen og anvise retningen for trinnsvis innføring av mer offentlig finansiering av tannhelsetjenester» tror jeg presidenten har glemt hvem som holder rorkulden her. Det ligger tunge politiske føringer for at vi har en «fast-tannlegeordning» i sikte. Professor Ørnulf Rasmussen uttalte på Praksiseierforeningens årsmøte høsten 2008 at vi trolig har innført dette i løpet av fem år! Representanter fra NTFs hovedstyre var til stede under årsmøtet, men jeg har ikke sett alarmen gå i NTF av denne grunn.

Vi har i dag et liberalt og velfungerende tannhelssystem med støtteordninger som fanger opp urimelige belastninger på sårbare grupper. De administrative omkostningene er svært begrenset i kroner og tid, og utgjør en liten andel av kostnadene ved tannbehandling.

Ved økt offentlig finansiering av tannhelsetjenesten kommer disse kostnadene

til å øke dramatisk og få har vel tro på at dette dekkes inn ved annet enn ulønnet merarbeid for tannlegene og økt skattebetaling til forbrukerne. Forunderlig få synes å være klar over dette. Troen på Sareptas krukke er fortsatt sterk. Jeg tviler på at verdien av de offentlig tilførte midlene oppveier det økte merarbeidet for meg som tannlege, og forbrukerne bør være klar over at regningen før eller siden havner hos dem med et betydelig påslag i forhold til dagens kostnader.

De eneste «vinnerne» ved en ny ordning er det økte antallet av offentlig ansatte som må til for å administrere ordningen. Er det dette vi vil for samfunnets del og for oss som yrkesgruppe?

På bakgrunn av dette har jeg følgende spørsmål til presidenten:

- Hva er NTFs strategi for å møte myndighetenes ønske om å innføre fasttannlegeordning?

- Hvorfor setter ikke NTF fokus på hva det vil koste å innføre mer offentlig finansiering av tannhelsetjenesten? Vi vet at for hver krone som gis over offentlige budsjetter koster det 40 prosent å administrere dette - 10 milliarder til tannhelse over statsbudsjettet vil koste ytterligere fire milliarder i administrasjon.

Hvorfor setter ikke NTF mer offentlig fokus på at vi har en meget velfungerende tannhelsetjeneste og at 80 prosent av befolkningen bruker cirka 2 000 kroner årlig på tannlegen, hvilket er langt mindre enn hva man for eksempel bruker på frisør.

Hvorfor foreslår ikke NTF at vi kan utvide dagens ordning med skattefradrag til å gjelde alle med høye tannlegeutgifter? Dette vil gi en ubyråkratisk og rettferdig ordning som vil komme alle landets innbyggere til gode.

Er presidenten helt sikker på at vi ikke «sover i timen»?

Liz Günther
Praksiseierforeningen

Adresse: liz@tannlegesenter.no